

Malmö stad

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen
Elevhälsans psykologiska insats

Patientsäkerhetsberättelse

Elevhälsans psykologiska insats

År 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Mål inför 2019	3
Inledning	4
Struktur.....	4
Övergripande mål och strategier	4
Organisation och ansvar	4
Vårdgivare	4
Verksamhetschef.....	4
Hälso- och sjukvårdspersonal	5
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	5
Patienter och närståendes delaktighet.....	6
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet.....	6
Klagomål och synpunkter	7
Egenkontroll.....	7
Process - Åtgärder för att öka patientsäkerheten.....	9
Riskanalys	10
Utredning av händelser - vårdskador.....	10
Informationssäkerhet	11
Resultat och analys.....	12
Egenkontroll	12
Avvikelse	13
Klagomål och synpunkter	13
Händelser och vårdskador.....	13
Riskanalys	13
Mål och strategier för 2020	14

Sammanfattning

Patientsäkerhetslagen som infördes år 2010 innebär ökade krav på vårdgivaren att bedriva systematiskt kvalitetsarbete i syfte att minimera och förebygga vårdskador inom verksamheten. Denna patientsäkerhetsberättelsen redovisar arbetet inom elevhälsans psykologiska insats, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen Malmö stad.

Mål inför 2019

Organisatoriska mål

- Ökad bemanning.
- Uppdragsbeskrivning för psykologer
- Färdigställa metodstöd och rutiner för psykologernas arbete
- Fungerande avvikelserapportering, minst 10 avvikelserapporter under 2019
- Ökat förtydligande kring vilka uppdrag som faller inom ramen för Hälso- och sjukvårdslagen och hur gränsdragningen kan tydliggöras

Kunskapsförstärkande mål

- Ökat fokus på kunskapsinhämtning och metodutveckling för psykologerna.
- Fortsatt arbete med definition av olika arbetsuppgifter, uppdragsbeskrivning, likvärdighet och utvecklingsarbete

De viktigaste åtgärderna som vidtagits

- Fortsatt arbetet med att ta fram rutiner och metodstöd för det psykologiska arbetet inom hälso- och sjukvård
- Förbättrat arbetet med avvikelser och ökat antalet inkomna avvikelser
- Förbättrat tillgängligheten gentemot skolpersonal och elever och vårdnadshavare
- Förtydligat och förenklat rutiner för uppdrag inom hälso- och sjukvård, bedömningar och samtal med elever inom ramen för konsultation.
- Uppdragsbeskrivning för psykologer framtagen

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen, SFS 2010:659, ska vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse som öppet och tydligt redovisar strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar, samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. Patientsäkerhetsberättelsen ska upprättas senast den 1 mars årligen.

Struktur

Övergripande mål och strategier

SFS 2010:659, 3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap.

Under år 2019 har fokus varit att färdigställa metodstöd och rutiner för verksamheten.

I syfte att öka patientsäkerheten har samtal förts i psykologgruppen för ökad förståelse för och insikt i vikten av patientsäkerhetstänk och att avvikelserapporter skrivs som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet och för ökad kvalitet på den vård som bedrivs.

Organisation och ansvar

SFS 2010:659, 3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1

För elever i gymnasiesärskola samt gymnasieskola ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För elevhälsans psykologiska insats ska det finnas tillgång till psykolog. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningen måls ska stödjas.

Vårdgivare

Kommunfullmäktige i Malmö stad är vårdgivare för all hälso- och sjukvård inom organisationen. Vårdgivaransvaret för den psykologiska elevhälsan inom gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen är överlåtet till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Nämnden utser en verksamhetschef som representant för vårdgivaren samt beslutar vilka befogenheter, rättigheter och skyldigheter verksamhetschefen har utöver det författningsreglerade ansvaret.

Verksamhetschef

Verksamhetschefen har det psykologiska ledningsansvaret vilket innebär ansvaret för att verksamheten tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården samt främjar kostnadseffektivitet. Verksamhetschefen är

också ansvarig för att säkerställa, utveckla och utvärdera elevhälsans psykologiska insats. Verksamhetschef är den person som elever, föräldrar och personal samt Inspektionen för vård och omsorg ska kunna vända sig till gällande frågor som rör verksamheten. I uppdrag för verksamhetschef uppgifter inom följande områden:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Personal
- Patientsäkerhet
- Samverkan
- Information
- Personuppgiftshantering

Verksamhetschefen rapporterar regelbundet till vårdgivaren om den psykologiska verksamheten. Delar av uppdraget har överlåtits till samordnande psykolog.

Hälso- och sjukvårdspersonal

Antalet verksamma psykologer har under år 2019 varit fyra till antalet vilket är oförändrat i jämförelse med tidigare år.

Varje legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har ett eget yrkesansvar att arbetet skall utföras med god kvalitet och hög patientsäkerhet och skall medverka och bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Varje medarbetare ansvarar för att avvikelser och risker identifieras och rapporteras.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 2 § p 3

Samverkan och samarbetet mellan olika enheter löper som en röd tråd genom hela hälso- och sjukvården. Brister i samverkan kan innebära en stor risk för avvikelser och leda till vårdskador. Utifrån identifierade behov från verksamheten behövs samverkan fortsätta utvecklas för att öka patientsäkerheten.

Intern samverkan

- Lokal samverkan på skolan i det tvärprofessionella arbetet, avseende strategiska och verksamhetsutvecklande frågor såväl som samt samarbeten gällande specifika elever.
- Framtagande av rutin gällande arkivering av psykologiska journaler och testmaterial tillsammans med arkivarie inom Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen.
- Regelbundna möten med systemförvaltaren och psykologiska elevhälsan inom grundskolan gällande det gemensamma journalsystemet.

Extern samverkan

- Deltagande i professionsspecifika nätverk gällande exempelvis språkstörning, dyslexi, dyskalkyli samt övergripande yrkesfrågor.

Patienter och närståendes delaktighet

SFS 2010:659 3 kap. 4 §

All hälso- och sjukvård med några få undantag är frivillig. Den som har hälsoproblem avgör själv om hen vill söka vård. Samtycke till vård sker i de flesta fall muntlig i samtalet med eleven själv. Inom gymnasieskolan görs bedömning av elevens mognad och utifrån det avgörs vilka beslut som eleven själv kan fatta och när vårdnadshavare behöver kontaktas.

Information om elevhälsans psykologiska insats ges muntligt i samband med möten, besök eller andra insatser. Information och samverkan mellan elevhälsans psykologiska insats samt elever och/eller vårdnadshavare sker inom följande områden:

- Beskrivning av elevhälsans psykologiska insats samt psykologens uppdrag
- Information inför psykologutredning
- Information om sekretess, tystnadsplikt och anmälningsplikt
- Information om eventuella åtgärder som kan behöva vidtagas alternativt symtom att vara uppmärksam på
- Eventuell remittering till annan vårdenhet

Tolk används vid behov för att säkra informationsflödet.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 7 kap. 2 § p 5

Avvikelse rapport

All hälso- och sjukvårdspersonal är skyldiga att rapportera avvikelser. Syftet är att dra lärdom och förhindra att samma typ av händelser inträffar igen. En avvikelse är en händelse som medfört eller riskerat medföra någon typ av skada för en elev. En avvikelse kan vara;

- Ett tillbud, där en risksituation uppstått som skulle kunna ha lett till vårdskada
- En negativ händelse, dvs en situation där en vårdskada har uppkommit

Exempel på avvikelser inom elevhälsans psykologiska insats är postgång som inte fungerar, felaktig dokumentation, felaktigt utfärdade

psykologutlåtanden, utebliven remittering, felaktig förvaring av journalhandlingar.

Om en avvikelse inträffat ska en avvikelserapport skrivas av psykologen. En avvikelserapport ska i första hand fokusera på vad som har inträffat och bör inte innehålla spekulationer om vems fel det var att händelsen inträffade. Avvikelserapporten ska innehålla händelseförlopp, tidsangivelse, eventuella andra involverade vårdgivare, förslag till åtgärder/skydd för att förhindra upprepning av det som hänt samt om elev eller vårdnadshavare är informerad.

Rutin vid avvikelserapport

- Avvikelserapporten ska lämnas in till samordnande psykolog.
- Samordnade psykolog gör tillsammans med verksamhetschefen en bedömning om händelsen är en avvikelse eller en Lex Maria utifrån allvarlighetsgrad och risk för upprepning
- Åtgärder formuleras utifrån avvikelsen tex förändring i rutiner, utbildning
- Avvikelsen diarieförs i Platina
- Återkoppling till den person som skrivit avvikelsen
- Återkoppling på gruppnivå i samband med konferens för elevhälsans psykologiska insats

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 och 6§§, 7 kap 2 § p 6,

Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Rutiner och underlag för klagomålshantering finns framtagna och är tillgängliga på kommunens hemsida.

Egenkontroll

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2§, 7 kap. 2 § p 2

Verksamhetens egenkontroller innefattar uppföljning av utredningspraxis, administration, dokumentation, testhantering, journalhantering, samverkan och arbetsmiljö. Samordnande psykolog har som ansvar att följa upp ovanstående via loggkontroller samt avvikelser. Utifrån egenkontroll ändras rutiner och arbetssätt, vilka förmedlas och diskuteras vid psykologmöten.

Egenkontroll	Omfattning	Källa	Ansvarig
Lokaler och utrustning (avskildhet, sekretess, psykologiska test) - Centrala Elevhälsan - Respektive skola	1 ggr / termin	Återkommande diskussionspunkt på psykologmöte.	Samordnande psykolog
Arkivskåp	Kontrolleras vid läsårsstart, gallring sker utifrån rutin. Arkivering sker utifrån rutin.		Samordnande psykolog
Avvikelser	Vid behov	Återkoppling på individ- och gruppnivå Rapporteras i Platina	Samordnande psykolog och verksamhetschef
Patientens klagomål och synpunkter	Fortlöpande	Patientnämnden, IVO, avvikelshanteringssystemet	Samordnande psykolog och verksamhetschef
Loggkontroller	1 ggr / månad	Enligt rutin	Samordnande psykolog

Process - Åtgärder för att öka patientsäkerheten

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 2

Psykologmöten

Under året har psykologerna träffats varannan vecka för psykologmöte med stående punkter:

- Risker, incidenter, avvikelser
- Arbetsbelastning och arbetsmiljö
- Rutiner
- Dokumentation och journalhantering
- Utveckling av verksamheten
- Kompetenshöjning
- Ärendehantering

Syftet med mötena är att:

- Öka kvalitetssäkringen för likvärdighet och samsyn
- Vara en mötesplats för kollegialt lärande och utbyte
- Öka det professionsspecifika utvecklingsarbetet
- Ge möjlighet till information, dialog och diskussion

Elevhälsans psykologiska insats har även arbetat med:

- Ökad tillgänglighet för lokal elevhälsa, skolpersonal samt elever och vårdnadshavare, genom förenklade rutiner för kontakt och möten/besök.
- Rutiner för dokumentation, journalhantering och arkivering.
- Gränsdragning mellan uppdrag som faller inom ramen för hälso- och sjukvård och uppdrag som inte gör det.
- Likvärdighet i uppdraget utifrån olika skolors olika behov och elevunderlag.
- Förbättring av uppdelningen mellan centrala och lokala uppdrag.
- Förbättring avseende avvikelserapportering.
- Styrning och åtkomst till vårt digitala journalsystem samt uppdaterade rutiner gällande loggkontroller i systemet.
- Rutiner för likvärdiga psykologutredningar; test, bedömning och återkoppling.
- Svårigheterna med elever utan fullständigt personnummer.

Risikanalys

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap 2§ p 4

Hälso- och sjukvårdens kvalitet ska fortlöpande utvecklas och säkras för att förebygga vårdskador, Händelser som medfört eller hade kunnat medföra vårdskada ska utredas och risker ska diskuteras konstruktivt. Vårdgivaren är skyldig att anmäla händelser som medfört men även händelser som hade kunnat medföra allvarlig vårdskada till Inspektion för vård och omsorg, IVO. Under 2019 har ingen risk- och händelseanalys genomförts, dock har följande risker identifierats och hanterat efter deras behov:

Arkivering: Arbetet med att arkivera elevers pappersjournaler har fortsatt. Pappersjournaler har identifierats i arkivskåp på skolorna, till följd av att psykologer tidigare arbetat lokalt på flera skolor. Dessa har granskats, gallrats och arkiverats enligt gällande rutiner.

Likvärdigheten: På grund av personalförändringar under året har fokus varit att utbilda och uppdatera nyanställd personal för att främja likvärdigheten i arbetet gentemot de olika skolorna.

Upphandling av det digitala journalsystemet: Under höstterminen 2019 påbörjades upphandling av journalsystem där elevhälsans psykologiska insats har varit en av de partner som arbetet med att säkerställa journalsystemets kapacitet.

Åtgärd: Fortsatt löpande arbete samt uppstart av implementeringsprocessen vårterminen 2020.

Ändamålsenliga lokaler: Då psykologerna inte har fasta arbetsplatser på skolorna förekommer det att psykologisk bedömning eller utredning måste göras i mindre lämpliga lokaler. Det kan exempelvis handla om brist på avskildhet, genomströmning av elever eller personal, möjlighet att avlyssna samtal och liknande. Det har också förekommit att tid bokats och att ingen lokal funnits tillgänglig.

Åtgärd: Påtalat för skolorna vikten av att de tillgodoser lämplig lokal för utredning och bedömningar samt överenskommelse om att i möjligaste mån utföra patientarbetet i lokaler på Centrala Elevhälsan.

Utredning av händelser - vårdskador

HSLF-FS 2017:40, 3 kap. 1§ och SOSFS 2011:9 7 kap sista stycket

Under år 2019 har ett medvetet arbete med att öka patientsäkerheten inom den psykologiska elevhälsan skett.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1§

Under året har vi arbetat med informationssäkerhet enligt följande:

1. Systematisk stickprovskontroll

Enligt rutin kontrolleras PMO-loggar av PMO-ansvarig psykolog.

2. Kontroll vid misstanke eller särskild händelse

Vid misstanke om obehörig åtkomst sker alltid loggkontroll omedelbart. Verksamhetschef kan begära att särskild loggkontroll utförs på viss journal eller användare eller att en generell loggkontroll utförs utifrån en viss händelse eller iakttagelse.

3. Vid begäran av loggutdrag

Elevers vårdnadshavare eller myndig elev har rätt att begära ett loggutdrag över vilka som har haft tillgång till dennes journal. I samband med loggutdraget lämnas till eleven/vårdnadshavare ska loggkontroll göras för den tidsperiod som angivits av eleven/vårdnadshavaren.

Journalansvarig psykolog genomför loggkontroller och dokumenterar i granskningsprotokoll. Protokoll sparas i pappersformat hos verksamhetschef i 5 år. Sammantaget visar utvärderingen att ingen olovlig åtkomst till datornätverk och informationssystem förekommit.

4. SITHS kort

Samtliga psykologer använder enbart SITHS-kort för åtkomst till journalsystem.

5. Riskanalys

Inga riskanalyser har genomförts under året.

Resultat och analys

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Egenkontroll

Utifrån verksamhetens mål satta inför arbetet med patientsäkerhet år 2019 blev resultatet följande i nedanstående processer.

Mål 1 Ökad bemanning	Strategi/er Rekrytering avhängig av budget	Åtgärd Verksamhetschef kontinuerlig dialog med förvaltningsledning	Resultat Ingen ökad bemanning under 2019	Analys Målet har ej nåtts
Mål 2 Uppdrags- beskrivning för psykologer	Strategi/er Gemensamt arbete för samtliga professioner inom elevhälsan	Åtgärd Uppdragsbeskrivning utformad och genomgått remissinstanser	Resultat Uppdrags- beskrivning för psykologer antagen och publicerad	Analys Målet nått
Mål 3 Färdigställa arbetet med riktlinjer och lokala rutiner för hälso- och sjukvård i metodstöd för psykologer	Strategi/er Avsätta tid för systematiskt arbete med rutiner.	Åtgärd Regelbundna möten samordnande psykolog och verksamhetschef för att planera och prioritera arbetet. Avsatt tid för arbete med rutiner.	Resultat Flera rutiner är utarbetade. Flera rutiner saknas eller behöver uppdateras.	Analys På grund av otillräcklig bemanning har metodstöd inte färdigställts
Mål 4 Förtydligande kring vilka uppdrag som är hälso- och sjukvårdslagen och hur gränsdragningen kan tydliggöras.	Strategi/er Kontinuerlig diskussion med verksamhetschef samt elevhälsans medicinska insats, såväl som psykologisk elevhälsa inom grundskole- förvaltningen	Åtgärd Rutin för enklare konsultationsbesök har antagits. Journalföringsmall upprättats för enklare besök rubricerade konsultation. Klargörande inom arbetsgruppen hur definieras begreppet hälso- och sjukvård.	Resultat Rutin och journalmall för konsultations- besök antagits	Analys Målet delvis nått, arbetet fortlöper

Avvikelser

Avvikelser 2018	0
Avvikelser 2019	10

Alla rapporter har klassificerats som avvikelser och hanterats utifrån individ- samt organisationsnivå. Resultat och analys av avvikelserna ligger delvis till grund för utvecklandet av rutiner som pågår inom den psykologiska elevhälsan. En avvikelserapport som bedöms allvarlig inkom under hösten. Avvikelsen avser journalhantering och dokumentation för cirka 60 elever. Verksamhetschefen har initierat en utredning för att bedöma om en Lex Maria anmälan ska göras.

Klagomål och synpunkter

Synpunkter gällande psykologers arbete kommer till verksamhetschefen. Därefter blir det ett uppdrag för verksamhetschef att tydliggöra vad som gäller i olika frågor.

Under år 2019 har inga klagomål inkommit via kommunens hemsida. Elever och vårdnadshavare behöver upplysas om att den möjligheten finns. Dock är det mer sannolikt att man vänder sig till psykolog eller verksamhetschef direkt.

Önskvärt vore att fler synpunkter inkom för att kunna utveckla verksamheten vidare. Åldern på eleverna i gymnasieskolan kan medföra att de undviker att lyfta bekymmer som kan ha framkommit. Arbetet fortgår för att förvissa för elever och vårdnadshavare att möjligheten finns.

Händelser och vårdskador

Inga allvarliga vårdskador har uppkommit. Arbetet med att säkerställa rutiner fortgår.

Riskanalys

All personal inom elevhälsan ansvarar för att identifiera och rapportera risker som kan medföra negativa händelser eller tillbud i verksamheten och för eleverna. Större förändringar i verksamheten kan också väsentligen påverka patientsäkerheten. Verksamhetschefen ansvarar tillsammans med berörda för att göra en riskanalys och återinföra informationen och kunskapen till verksamheten. Likaså ansvarar verksamhetschefen för att påtala risker till vårdgivaren.

Mål och strategier för 2020

För att kommunala hälso- och sjukvården ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet, och kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vårdkedjan. Sveriges kommuner och regioner beskriver utvecklingen mot nära vård i flera i flera dimensioner såsom:

- geografisk närhet
- närhet i relationen mellan patient och professioner, och med aktörer i civilsamhället samt närhet i form av kontinuitet, trygghet och samordning
- olika aspekter av tillgänglighet.

Elevhälsans psykologiska insats arbetar mot en patientsäker vård.

Mål för verksamhetens patientsäkerhetsarbete 2020

Organisatoriska mål

- Ökad bemanning
- Färdigställa metodstöd och rutiner för psykologernas arbete.
- Ökad tillgänglighet för psykologernas arbete gentemot elever
- Förbättrat arbete med avvikelser och egenkontroll
- Utveckla en ökad samverkan med grundskolans psykologiska elevhälsa

Digitala mål

- Implementering av vårdgivarens nya digitala journalsystem, Prorenata, med fortbildningar och support till användarna

Kunskapsförstärkande mål

- Fortsatt arbete med implementerandet av rutiner och digitalt metodstöd
- Kollegialt lärande genom regelbundna möten, handledning samt gemensamma ärenden
- Öka arbetet runt patientsäkerhet med fokus på avvikelser
- Samtliga psykologer utbildas i ACT med fokus på grupper
- Fokus på metodutveckling gällande psykologutredningar och diagnostik

Malmö 2020-03-30

Agneta Fredin
Verksamhetschef
Elevhälsans psykologiska insats

Carl Magnus Östblad
Samordnande psykolog
Elevhälsans psykologiska insats